

In memoriam

МИРОСЛАВ ЈОВАНОВИЋ **(1967–2020)**

Наш колега и пријатељ, Мирослав Јовановић, преминуо је 6. фебруара 2020. године, само дан после свог 53. рођендана, након кратке али тешке болести.

Рођен је 5. фебруара 1967. године у Београду, где је завршио основну и средњу школу. Дипломирао је 1991. године на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду, на смеру Ратарство.

У периоду 1991–1995. радио је у неколико приватних предузећа, првенствено на промету пољопривредних производа и семенског материјала, а од 1995. до 1998. био је запослен као технолог за биљну производњу у Пољопривредном комбинату „Будућност“ у Добановцима.

У Природњачки музеј је дошао 1. септембра 1998. године и почео да ради као конзерватор-ботаничар. Стручно музејско звање конзер-

ватор/кустос стекао је након положеног стручног испита 2000. године, а на основу радног искуства и одговарајућих хабилитационих радова стекао је и виша звања, виши кустос-конзерватор (2010) и музејски саветник (2018).

Након једногодишњих специјалистичких студија на Биолошком факултету Универзитета у Београду, смер: Екологија биљака, 2003. године је стекао звање специјалиста за екологију биљака.

Иако се музејски посао веома разликовао од послова на којима је радио пре доласка у Природњачки музеј, временом је усвојио концепт, принципе и начин рада који су неопходни за рад са ботаничком збирком, односно са примерцима који се у њој чувају. У почетку је радио једноставније послове техничке обраде, препарирања и конзервације биљног материјала, али је временом стекао знања и вештине за све етапе рада.

Тако је за ботаничку збирку Природњачког музеја на теренима у Србији, али и у Црној Гори, Северној Македонији, Босни и Херцеговини, Грчкој, Бугарској и Турској, сакупио око 2000 примерка биљака. Сав сакупљени биљни материјал је обрадио музеолошки (препарирање, конзервирање, инвентарисање, заштита, припрема за трајно чување) и научно (детерминација/идентификација, класификовање).

Поред обраде материјала који је сам сакупио, велики део времена посветио је музеолошкој и научној обради и одржавању Генералног хербаријума Балканског полуострва, нарочито његовог студијског дела, као и девет посебних збирки попут збирке типског материјала, збирке лишајева, збирки Јосифа Панчића, Саве Петровића и Лује Адамовића.

Интензивно је радио и на документовању ботаничке збирке Природњачког музеја, унесећи одговарајуће податке у стандардну музејску документацију, како аналогну (папирну) тако и у електронску базу података. Такође, фотодокументацију Природњачког музеја обогатио је са око 2500 дигиталних фотографија примерака у посебним збиркама Генералног хербаријума Балканског полуострва, као и са око 5000 дигиталних фотографија биљака снимљених на терену и предела на којима су сакупљане.

Библиографију Мирослава Јовановића чини укупно 15 јединица, односно 11 објављених ауторских и коауторских радова и популарних публикација из области ботанике, али и ентомологије, 3 хабилитациона рада за стицање музејских звања и један рад за стицање звања специјалисте за екологију биљака. Иако је његово првенствено опре-

дељење била ботаника, Мирослав Јовановић је коаутор и два рада и две публикације који се односе на инсекте и паукове.

Мирослав Јовановић је годинама активно учествовао у изложбеној делатности Природњачког музеја, првенствено у процесу припрема и у постављању бројних изложби других аутора, али и као коаутор четири изложбе премијерно постављене у Галерији Природњачког музеја.

Тако је ботаничке изложбе: „Дрво – храм божанства и демона“ 2006. године радио заједно са М. Никетићем и Миодрагом Јовановићем, „Алергене биљке“ 2011. и „Амброзија 150 година у Европи, 60 година у Србији“ 2013. са Марком Несторовићем, а ентомолошку изложбу „Кроз свет инсеката Србије“ 2015. са Александром Стојановићем. Такође је и коаутор пратећих публикација изложби Алергене биљке и Кроз свет инсеката Србије.

Током вишегодишњих припрема за изложбу Природњачког музеја „Дрво или живот сам“, постављеној у Галерији САНУ 2012. (аутори О. Васић и М. Никетић), препарирао је, конзервирао и за излагање припремио врло обиман биљни материјал.

Учествовао је у припреми и техничкој реализацији поставки преко 150 премијерних и гостујућих изложби: 72 премијерне изложбе Природњачког музеја у Галерији Природњачког музеја, Галерији науке и технике САНУ и Галерији САНУ, као и гостујуће међународне изложбе „Диносауруси Аргентине – цинови Патагонije“ у Импулс хали хотела Интерконтинентал у Београду и неколико гостујућих изложби у Галерији Природњачког музеја. Такође, учествовао је и у постављању 74 изложбе Природњачког музеја које су гостовале у многим градовима широм Србије и пет изложби које су гостовале у иностранству.

Мирослав је по природи био тих и суздржан, и није показивао потребу да много говори нити да често износи своје мишљење, мада га је сигурно увек имао. Више је волео да слуша дискусије других колега, обично са дискретним осмехом, и да се тек понекад укључи у разговор. Према колегама је био коректан и љубазан, али је у склапању ближних пријатељстава био суздржан. Изузетак је Александар-Сале Стојановић са којим је био у дугогодишњем уиграном тандему, незаменљивом у брзом и ефикасном постављању изложби. Током времена и заједничког рада колегијални однос се развио у пријатељство.

Сходно својој природи, Мирослав није говорио о својој болести о којој смо сазнали тек када се показало да је неизлечива. Његов изненадни прерани одлазак све нас је потресао и ожалостио.

*In memoriam***MIROSLAV JOVANOVIĆ****(1967–2020)**

After a short but grave illness, our colleague and friend, Miroslav Jovanović, passed away on 6 February 2020, just a day after his 53rd birthday.

He was born on 5 February 1967 in Belgrade, where he also finished primary and secondary school. He graduated in 1991 from the Faculty of Agriculture, University of Belgrade.

In the period 1991–1995 he worked in several private companies, primarily engaged in the business of trade in agricultural products and seeds, while from 1995 to 1998 he was employed as a technologist at the plant production of the Agricultural Complex “*Budućnost*” in Dobanovci.

He came to the Natural History Museum on 1 September 1998 and started working as a conservator-botanist. He acquired the professional museum title of conservator/curator after passing the professional exam in 2000, after which – based on his work experience and appropriate habilitation works – he also acquired higher titles, those of senior curator-conservator (2010) and museum advisor (2018).

After a year of specialist studies at the University of Belgrade, Faculty of Biology, Plant Ecology Department, he acquired the title of specialist in plant ecology in 2003.

Although museum work was very different from he did before he came to the Natural History Museum, over time he adopted the concept, principles and manner of work necessary for dealing with a botanical collection, that is, with specimens that are kept in it. In the beginning, he performed simpler tasks involving technical processing, preparation and conservation of plant material, but over time he acquired knowledge and skills needed for all stages of work.

He collected approximately 2,000 specimens of plants for the botanical collection of the Natural History Museum in Serbia, but also in Montenegro, North Macedonia, Bosnia and Herzegovina, Greece, Bulgaria and Turkey. All collected plant material was processed both museologically (including preparation, conservation, inventory, protection and preparation for permanent keeping) and scientifically (determination/identification, classification).

In addition to processing the material he collected on his own, he devoted much of his time to museological and scientific processing and maintenance of the General Herbarium of the Balkan Peninsula, especially its study part, and to nine special collections such as the collection of typical material, the lichen collection and the collections of Josip Pančić, Sava Petrović and Lujo Adamović.

He also worked intensively on documenting the botanical collection of the Natural History Museum, entering appropriate data into standard museum documentation, including both analogue (paper) and electronic databases. He also enriched the photo documentation of the Natural History Museum with about 2,500 digital photographs of specimens contained in special collections of the General Herbarium of the Balkan Peninsula, as well as with some 5,000 digital photographs of plants taken in the field, accompanied by those of the areas in which they were collected.

Miroslav Jovanović's bibliography consists of a total of 15 units: 11 published authored and co-authored papers and popular publications in the field of botany as well as entomology, three habilitation works required for museum titles, and one work required for the title of plant ecology specialist. Although his primary focus was botany, Miroslav Jovanović was the co-author of two papers and two publications on insects and spiders.

For years, he actively participated in the exhibition activities of the Natural History Museum, primarily preparing and setting up numerous exhibitions by other authors, but also as a co-author of four exhibitions that premiered in the Gallery of the Natural History Museum.

He worked with M. Niketić and Miodrag Jovanović on the botanical exhibition "Tree – The temple of Deities and Demons" in 2006, with Marko Nestorović on "Allergenic Plants" in 2011 and "Ambrosia – 150 Years in Europe, 60 Years in Serbia" in 2013, and with Aleksandar Stojanović on the entomological exhibition "Through the World of Insects of Serbia" in 2015. He was also the co-author of the publications that accompanied the exhibitions "Allergenic Plants" and "Through the World of Insects of Serbia".

During few years of preparation for the Natural History Museum's exhibition "Tree or Life Itself", which was set up in the Gallery of Serbian Academy of Sciences and Arts in 2012 (authors: O. Vasić and M. Niketić), he prepared, preserved and helped exhibit an enormous amount of plant material.

He participated in the preparation and technical realisation of more than 150 premiering and guest exhibitions: 72 premiere exhibitions of the Natural History Museum in the Gallery of the Natural History Museum, the

Gallery of Science and Technology of Serbian Academy of Sciences and Arts, as well as the international guest exhibition “Dinosaurs of Argentina – Giants of Patagonia” in Impulse Hall of the Intercontinental Hotel in Belgrade and several others in the Gallery of the Natural History Museum. He also participated in the setting up of 74 exhibitions of the Natural History Museum that were hosted by many cities throughout Serbia, and five exhibitions hosted abroad.

Miroslav was by nature quiet and restrained. He did not talk much, or express his opinion often, although he certainly always had it. He preferred to listen to the discussions of other colleagues, usually with a discreet smile, and to only occasionally engage in conversation himself. He was correct and kind to his colleagues, but reluctant to make closer friendships. The exception was Aleksandar Sale Stojanović. The two of them were a well-coordinated long-term tandem, irreplaceable when there was a need to set up an exhibition efficiently and quickly. Over time, and due to their working together, their collegial relationship developed into a friendship.

True to his nature, Miroslav did not talk about his illness, of which we learned only when it turned out that it was incurable. His sudden, premature departure shook and saddened us all.

БИБЛИОГРАФИЈА / BIBLIOGRAPHY

- Јовановић, М. (2000): Формирање, чување и значај ботаничких збирки. Хабилитациони рад. – [Народни Музеј у Београду]. (*manuscript*).
- Јовановић, М. (2003): Грађа за атлас флоре Србије и Македоније у хербаријуму Природњачког музеја у Београду – пример рода *Hypericum* L. Специјалистички рад. – [Биолошки факултет, Универзитет у Београду]. (*manuscript*).
- Jovanović, M. (2008): The species of the Family *Clusiaceae* Lind. in the Herbarium of the Natural History Museum in Belgrade. – III International symposium of ecologists of the Republic of Montenegro. Book of Abstracts and Programme, 115, Herceg Novi.
- Јовановић, М. (2010): Хербарска збирка Саве Петровића у хербаријуму Прородњачког музеја у Београду. Хабилитациони рад. – [Народни Музеј у Београду]. (*manuscript*).
- Jovanović, M. (2011): Herbarium collection by Sava Petrović in the Herbarium of Natural History Museum in Belgrade. – **Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade** 4: 67–118.
- Jovanović, M. (2011): The species of the genus *Hypericum* L. in the Herbarium of the Natural History Museum in Belgrade. – *Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Glasnik odeljenja prirodnih nauka* 19: 131–178.

- Јовановић, М. (2018): Хербарска збирка флора околине Дубровника проф. др Луја Адамовића у хербаријуму Природњачког музеја у Београду. Хабилизациони рад. – [Народни Музеј у Београду]. (*manuscript*).
- Jovanović, M., Buzurović, U., Ivančević, B., Paunović, A., Niketić, M. (2020): Distribution of selected vascular plants, fungi, amphibians and reptiles in Serbia. Data from biological collections of the Natural History Museum in Belgrade implemented in current national conservation projects. – **Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade** 12: 37–84.
- Несторовић, Љ. М., Јовановић, М. (2011): Алергене биљке. – Природњачки музеј, Београд.
- Protić, Lj., Stojanović, A., Jovanović, M. (2017): *Hyalochiton komaroffii* (Jakovlev) (*Heteroptera: Tingidae*) first record in Serbia. – **Acta entomologica serbica** 22: 129–133.
- Стојановић, А., Јовановић, М. (2015): Кроз свет инсеката Србије. – Природњачки музеј, Београд.
- Стојановић, А., Јовановић, М. (2020): Фауна зглавкара – паукови и инсекти. У: Никетић, М, Пауновић, А. (ур.): Живи свет споменика природе „Рисовача“, 33–44. – Народни музеј Аранђеловац, Природњачки музеј у Београду.
- Stojanović, A., Jovanović, M., Marković, Č. (2018): Interesting species of the family *Geometridae* (*Lepidoptera*) recently collected in Serbia, including some that are new to the country's fauna. – **Acta entomologica serbica** 23(2): 27–41.
- Стојановић, А., Јовановић, М., Шовљански, Г., Бајић Бибић, Љ., Јокић, Ј. (2011): Приручник за алергене биљке. – Природњачки музеј, Београд.
- Zlatković, B., Nikolić, M., Drndarević, M., Jovanović, M., Niketić, M. (2014): Revision of the genus *Hypericum* L. (*Hypericaceae*) in three herbarium collections from Serbia. – **Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade** 7: 93–127.

Olja Vasić

Музејски саветник
Museum adviser

Marjan Niketić

Музејски саветник
Museum adviser

Природњачки музеј Београд
Natural History Museum Belgrade

Received: 23 Sep. 2020; Accepted: 11 Oct. 2020